

Організація самостійної роботи студентів у контексті Болонської декларації

Юрійчук Н.Д.

доцент кафедри української лінгвістики

і методики навчання ДВНЗ

«Переяслав-Хмельницький ДПУ

імені Григорія Сковороди»

м. Переяслав-Хмельницький, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВНЗ У ПРОЦЕСІ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ

У світлі впровадження в навчальний процес кредитно-модульної системи навчання особливої ваги набуває проблема організації самостійної роботи студентів, що є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Це пояснюється тим, що під час навчального процесу акцентується увага на аудиторних заняттях, а самостійна робота, на жаль, організовується формально. Проте першочерговим завданням ВНЗ є формування всебічно розвиненої, суспільно активної особистості, яка здатна самостійно поповнювати знання, розв'язувати важливі життєві проблеми, орієнтуватися у швидкому потоці інформації тощо.

Планування розділів, тем, що виносяться на самостійне опрацювання, визначення відповідної кількості годин на їх вивчення має бути підпорядковане, перш за все, виробленню у студентів системних знань, формуванню не часткових, а загальних умінь для розвитку пізнавальної самостійності. Так як формування пізнавальної самостійності студентів є невід'ємною частиною підготовки висококваліфікованих, грамотних, з належним інтелектуальним потенціалом, фахівців. Матеріал для самостійної роботи, його обсяг добирає викладач, він визначає термін виконання, форми контролю, розробляє систему завдань, теми рефератів, доповідей, методичні рекомендації, тестові завдання, пропонує списки обов'язкової і додаткової літератури. Завдання самостійної роботи повинні бути доступними і зрозумілими, містити елементи новизни, при цьому передбачати

можливість проведення самоконтролю з боку самих студентів. Методично правильно організована самостійна робота сприяє глибшому засвоєнню знань, надає можливість удосконалити вміння та навички, набуті під час відвідування лекцій та практичних занять.

Найпоширенішими формами самостійної роботи студентів є: опрацювання лекційного матеріалу; пошук і опрацювання необхідної літератури в бібліотеках, мережі Internet; підготовка та участь у семінарських, практичних заняттях; конспектування навчального матеріалу; підготовка і написання рефератів, доповідей; науково-дослідна робота; робота в модульному середовищі; укладання міні-словників фахової термінології; участь у студентських наукових конкурсах, олімпіадах, семінарах; підготовка до поточного і підсумкового контролю тощо. Кожна із запропонованих форм потребує від студентів наполегливої праці, проте обираючи ту чи іншу форму, слід пам'ятати, що така робота повинна враховувати індивідуальні можливості кожного студента, його творчі здобутки, інтереси, активність у навчанні тощо.

Одним із головних аспектів організації самостійної роботи є розробка форм і методів організації контролю за самостійною роботою студентів. Навчальний матеріал, передбачений для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять. Контроль самостійної роботи студентів включає: тестовий контроль; усне опитування на практичних заняттях; письмове чи комбіноване опитування; захист рефератів, доповідей; перевірка конкурсних та індивідуальних завдань; виконання практичних завдань тощо.

Після вивчення тієї чи іншої дисципліни проводиться робота у модульному середовищі, а також підсумкове комп'ютерне тестування, що передбачає оцінити роботу студента, здобуті теоретичні знання, їх міцність, розвиток творчого мислення, оволодіння навичками самостійної роботи, вміння синтезувати набуті знання й застосовувати їх у розв'язанні практичних завдань.

Комп'ютерне тестування є підсумком самостійної роботи студента впродовж вивчення дисципліни. Щоб успішно скласти іспит, необхідно систематично і наполегливо працювати над засвоєнням матеріалу з кожної теми, розділу. Послаблена, епізодична робота над матеріалом програми не дає очікуваних результатів. Тому студенти, які прагнуть пройти контроль успішно, мають від першого дня занять систематично і ретельно виконувати всі завдання. Водночас, необхідно виявляти значні зусилля та наполегливість під час безпосередньої підготовки до контролю.

Підготовка до модульного та підсумкового тестування вимагає певного алгоритму дій. Насамперед необхідно ознайомитися з питаннями, які виносять на модульну та підсумкову роботу. На основі цього треба скласти план повторення й систематизації навчального матеріалу, щоб залишити час для повторного узагальнення програмового матеріалу. Не можна обмежуватися лише конспектами лекцій, слід опрацювати потрібні навчальні посібники, рекомендовану викладачем літературу.

Послідовність роботи у підготовці до різних форм контролю така: уважно прочитати й усвідомити суть вимог конкретного питання програми; ознайомитися з конспектом; уважно опрацювати необхідний навчальний матеріал за навчальними посібниками та рекомендованою літературою, відтворити в пам'яті основні наукові положення.

Отже, методично правильно організована самостійна робота активізує пізнавальну діяльність студентів, мобілізує їх на досягнення кінцевого результату, сприяє підвищенню рівня грамотності, професійної підготовки майбутніх фахівців.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі / В. М. Нагаєв. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 223 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник. / І.М. Дичківська. – К. – 2004. – С. 42 – 58.